

dr Sylwia Kotecka-Kral

Recenzja monografii:

Jacek Janowski,

Architektura i Infrastruktura Wielkiego Resetu, t. I,

Metodologia badań i podejścia badawcze do Wielkiego Resetu, Warszawa 2023

1. Krótka charakterystyka publikacji

Publikacja pt. „Architektura i infrastruktura Wielkiego Resetu. Tom 1. Metodologia badań i podejścia badawcze do Wielkiego Resetu” stanowi wstęp do szczegółowego omówienia tematyki ogromnych i gwałtownych przemian społeczno-kulturowych i polityczno-ekonomicznych, mających miejsce w ostatnich kilku latach, nazwanych mianem Wielkiego Resetu. Jest to pierwszy tom serii poświęconej składnikom cywilizacji, które ulegają przekształceniu przy kreowaniu nowych zasad funkcjonowania świata. Książka powstała w ramach projektu naukowego „Architektura i infrastruktura Wielkiego Resetu. Studium transformacji ku cywilizacji informacyjnej”, sfinansowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Wielki Reset stał się oficjalną agendą pięćdziesiątego Międzynarodowego Forum Ekonomicznego, poświęconego odbudowie społeczeństw i gospodarek w sposób zrównoważony po pandemii COVID-19, które odbyło się w czerwcu 2020 r. Recenzowana monografia wyjaśnia przyjętą metodologię badań nad Wielkim Resetem i podejścia badawcze do tego transdyscyplinarnego zjawiska. Opracowanie stanowi metodologiczne wprowadzenie do sześciu następujących prac poświęconych poszczególnym składnikom cywilizacji, które ulegają Wielkiemu Resetowi.

Jak wskazuje Autor, między opracowaniami eksperckimi na temat Wielkiego Resetu a manifestami na rzecz jego przeprowadzenia zachodzi istotna różnica. Główny problem badawczy sprowadza się do ustalenia zakresu, w jakim przyczyny Wielkiego Resetu są efektem odgórnego, monocentrycznego, wielopoziomowego i elitarnego planowania, a w jakim oddolnego i masowego zaangażowania. W monografii znajduje się także wskazanie skutków, jakie opisywana wielka transformacja może przynieść na płaszczyźnie ideologicznej, ekonomicznej i technologicznej.

Publikacja składa się ze słowa skierowanego do adresatów, wstępu, trzech rozdziałów, spośród których pierwszy dotyczy programu badań, drugi problemów badawczych, trzeci podejścia badawczego, a także z zakończenia. Monografia zawiera również aneksy: bibliografię, streszczenie, abstract, notkę o autorze, definicje, osoby, instytucje, przepisy, dokumenty, skorowidze, skróty i schemat architektury Wielkiego Resetu. Sporządzenie aneksów, zwłaszcza zawierających definicje, osoby i instytucje, zdaniem Recenzentki znacząco zwiększy zrozumienie omawianej tematyki Wielkiego Resetu, szczególnie u czytelników, którym obce były działania prowadzone przez organizacje międzynarodowe, agencje rządowe, fundacje, instytuty, stowarzyszenia eksperckie czy think tanki oraz zagadnienia związane z dokonującymi się w ostatnich dziesięcioleciach przemianami społecznymi.

Być może Autor uzna za wartą rozważenia nieśmiałą sugestią Recenzentki uzupełnienia publikacji o definicje pojęć z zakresu historii doktryn politycznych i prawnych, jak np. masoneria, komunizm, bolszewizm, totalitaryzm i inne, wymieniane w recenzowanej książce. Ich naukowe bądź naukowo-publicystyczne wyjaśnienie niewątpliwie przyczyniłoby się do głębszej refleksji czytelników na temat Wielkiego Resetu. Nie każdy odbiorca recenzowanej książki zechce bowiem zadać sobie trud sprawdzenia w wiarygodnym źródle opisu niezrozumiałych dla niego ideologii czy

teorii. Pozostawienie czytelnika z niewyjaśnionymi pojęciami (np. masonerii) może spowodować u niego wrażenie, że w recenzowanej publikacji po prostu powtarza się niesprawdzone i nie mające oparcia w rzeczywistości tzw. teorie spiskowe.

2. Ocena trafności sformułowanego tytułu

Po pierwsze, należy niezwykle pozytywnie ocenić wybór Autora zajęcia się tematyką Wielkiego Resetu, opisaniem jego przyczyn, mechanizmów wdrażania i skutków, jakie Wielki Reset może ze sobą przynieść. Sam Autor także szczegółowo i wyczerpująco przedstawia uzasadnienie wyboru badań nad zjawiskiem Wielkiego Resetu.

Zgodnie z jedną z definicji, nie wyczerpującą wszystkich aspektów Wielkiego Resetu, jest on programem Światowego Forum Ekonomicznego, ogłoszonym w czerwcu 2020 r. przez Klausa Schwaba, mającym na celu wykorzystanie czwartej rewolucji przemysłowej, przede wszystkim w zakresie potencjału sztucznej inteligencji, do automatyzacji i robotyzacji procesów i zawodów, wpisujący się w agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz zrównoważonego rozwoju, i realizowany przez organizacje takie, jak chociażby Światowa Organizacja Zdrowia oraz rządy poszczególnych państw. Autor używa pojęcia „Wielki Reset” nie tylko w takim znaczeniu, jakie literalnie bądź werbalnie nadają mu jego twórcy ze Światowego Forum Ekonomicznego, lecz w takim, jakie jawi się z uwzględnieniem historycznych doświadczeń i filozoficznych konotacji. To ostatnie niewątpliwie stanowi ogromną wartość recenzowanej publikacji, która ukazuje Wielki Reset także w kontekście historycznym - na przestrzeni wieków, różnych systemów filozoficznych, rodzajów cywilizacji, a nie tylko z odniesieniem do bieżących wydarzeń. Do kategorii aktualnych faktów wskazujących na istotę Wielkiego Resetu zaliczyć należy czynniki prowadzące do pośredniego ograniczania albo bezpośredniego blokowania rozwoju, pomyślności, zamożności, stabilności, niezależności i bezpieczeństwa w różnych dziedzinach, deklarowane chociażby w dokumentach dotyczących walki ze zmianami klimatycznymi.

Zgodnie z definicją podaną przez Autora, „architektura Wielkiego Resetu” to motywowany ideologicznie globalny plan przebudowy porządku świata, nakreślony na najwyższych piętach światowej władzy, implementowany w programach na niższych poziomach, a realizowany w drodze projektów najniższego oficjalnego poziomu instytucji międzynarodowych, regionalno-współnotowych i wewnątrzpaństwowych. Definicja słownikowa pojęcia „architektura” wskazuje na „sztukę projektowania (...)”, natomiast encyklopedyczna – na „sztukę tworzenia ładu w otoczeniu w celu dostosowania go do zaspokojenia wielorakich fizycznych, materialnych i kulturowych potrzeb ludzi przez planową przemianę naturalnego środowiska (...)”. Pojęcie „architektura Wielkiego Resetu” zostało zatem użyte w poprawnym, nieco metaforycznym kontekście.

Z kolei „infrastruktura Wielkiego Resetu” stanowi kompleks rozwiązań technologiczno-informacyjnych wdrażany na podstawie programów średniego szczebla, obejmujący mechanizmy kontroli i nadzoru nad obiektami i procesami globalnymi oraz zjawiskami i zachowaniami lokalnymi. I znów, odwołując się do definicji słownikowej pojęcia „infrastruktura”, czyli „urządzeń i instytucji usługowych niezbędnych do należytego funkcjonowania społeczeństwa i produkcyjnych działów gospodarki” oraz encyklopedycznej, zgodnie z którą infrastrukturę stanowią „podstawowe urządzenia i instytucje usługowe niezbędne do funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa”, a także wskazując, że wyróżnia się chociażby infrastrukturę ekonomiczną czy społeczną, stwierdzić należy, że uprawnione było użycie przez Autora sformułowania „infrastruktura Wielkiego Resetu”.

W pierwszym tomie poświęconym zjawisku Wielkiego Resetu – a w szczególności jego architekturze i infrastrukturze – skrupulatnie wyjaśniono zastosowaną metodologię badań i podejścia badawcze. Metodologia badań jest nauką „o metodach stosowanych w nauce”, czyli zajmującą się czynnościami poznawczymi badań naukowych oraz tzw. wytworami poznawczymi (czyli wyni-

kami i efektami) tych czynności. Autor wyróżnił program badań, problemy badawcze i podejście badawcze.

W ramach programu badań omówione zostały takie zagadnienia, jak: przedmiot badań, cele badań, charakter badań, uzasadnienie badań, metoda badań i źródła badań. W zakresie problemów badawczych znalazły się: architektura i infrastruktura globalna, Wielki Reset a wielka transformacja, zjawiska i procesy globalne, władza i administracja globalna, determinizm technologiczno-informacyjny, składniki cywilizacji w toku transformacji, transformacja ku cywilizacji informacyjnej. Z kolei omawiając podejście badawcze Autor przedstawił pojęcia: globalizmu, technologizmu, ekonomizmu, ideologizmu, medializmu, progresywizmu oraz symulacjonizmu. Każde z wymienionych zagadnień zostało szczegółowo wyjaśnione, z uwzględnieniem kontekstu historyczno-filozoficznego, w którym Autor porusza się z wielką swobodą, powołując się przy tym na niebagatelnie dużą ilość publikacji.

Przedstawiony tu de facto spis treści recenzowanej publikacji pokazuje, że Autor z niezwykłym pietyzmem pochylił się nad ujęciem sposobów badania problematyki Wielkiego Resetu, nie ograniczając się do kilkudzaniowej wzmianki o zastosowanych metodach badawczych; wprost przeciwnie, metodom tym poświęcił aż odrębny tom publikacji.

Ocenić zatem należy, że tytuł publikacji jest właściwy, a treść książki odpowiada jej tytułowi.

3. Analiza doboru i układu zagadnień

Opisywane w recenzowanej publikacji zagadnienia zostały wymienione w poprzednim punkcie recenzji, nie będą tu zatem powtarzane.

Publikacja ma właściwą strukturę, treść kolejnych rozdziałów jest jak najbardziej uzasadniona. Pierwszy rozdział, zatytułowany „Przedmiot badań”, jest klasycznym zastosowaniem zasad metodologii badań naukowych. Problemy badawcze omówione w drugim rozdziale koncentrują się wokół globalizacji i technologizacji życia codziennego jako składników Wielkiego Resetu.

Pewnym zaskoczeniem może być rozdział trzeci, ponieważ do tej pory spojrzenie statystycznego mieszkańca naszego globu na Wielki Reset - w subiektywnym odczuciu Recenzentki - raczej nie szło w kierunku przedstawionym w tej części książki. W pracach naukowych znanych Recenzentce pojęcia: globalizmu, technologizmu, ekonomizmu, ideologizmu, medializmu, progresywizmu oraz symulacjonizmu, i to w kontekście gwałtownych zmian otaczającego świata (nazwanych tu Wielkim Resetem) nie pojawiały się. Jak stwierdza Autor, przedstawione badania są próbą przełamania obojętności wobec zjawiska wypierania humanizmu przez technologizm. Jest ono widoczne na wielu polach, w tym także w ekonomii, polityce i prawie. W Polsce przeważają szczególnie analizy globalnych przemian cywilizacyjnych, podejmowane na gruncie nauk politechnicznych, pedagogicznych, psychologicznych, socjologicznych, prawnych i ekonomicznych. Z kolei w literaturze światowej można znaleźć wiele opracowań o charakterze bardziej syntetycznym, o podłożu politologicznym, kulturoznawczym czy filozoficznym. Jednakże ani w Polsce, ani na świecie nie są prowadzone szersze badania całościowo łączące Wielki Reset z cywilizacją informacyjną. Takie ujęcie, zestawienie opisywanych zagadnień, jest innowacyjne, stanowi wielką zaletę recenzowanej publikacji i niewątpliwie zwiększa jej naukową i kognitywną wartość.

4. Analiza merytoryczna poruszanych zagadnień

Recenzowany tom publikacji dotyczy metodologii badań nad Wielkim Resetem. Jest to szczegółowe studium zarówno o naukowej ścisłości, jak i społecznie przydatny raport. Publikacja została napisana w podwójnej konwencji: opisowo-diagnostycznej i wyjaśniająco-prognostycznej, ukazane są w niej bowiem powiązania globalnych przyczyn Wielkiego Resetu z ich skutkami cywi-

lizacyjnymi. Takie ujęcie w opinii Recenzentki jest szczególnie wartościowe, ponieważ użyteczne społecznie, nie ogranicza się bowiem do prostego opisu i pobieżnej analizy oficjalnych dokumentów deklarujących Wielki Reset, które są ogólnodostępne.

W odczuciu Recenzentki Autor stawia tezę, że Wielki Reset jest zjawiskiem odgórnie sterowanym przez moźnych tego świata, którzy dążą do zdobycia globalnej władzy, a nie procesem oddolnym, wynikłym z rzeczywistych potrzeb, którego skutki nie będą tak pozytywne dla ludzkości i planety, jak deklarowane w oficjalnych dokumentach programowych; wprost przeciwnie, będą to następstwa bardzo niekorzystne, polegające m. in. na zahamowaniu rozwoju, przekształceniu kapitalizmu akcjonariuszy w kapitalizm interesariuszy, uzależnieniu człowieka od dehumanizującej technologii, zerwaniu więzi społecznych. Autor stwierdza, że w świetle licznych agend ogłaszanych przez ONZ i działające przy niej instytucje międzynarodowe oraz raportów Światowego Forum Ekonomicznego i pracujących na jego rzecz zespołów roboczych, Wielki Reset kieruje się logiką poświęcania, wyłączenia i blokowania (nie zaś poprawiania) rynkowego kapitalizmu, który wciąż w jakimś stopniu działa, a poświęcanie to motywowane jest dobrem czegoś, co jeszcze nie istnieje – i nie wiadomo, czy zaistnieje, a tym bardziej, jakie będzie. Dzisiejsze rzeczywiste straty i koszty mają być rekompensowane przez przyszłe – wyobrażane – korzyści i osiągnięcia.

Stosując przyjętą metodologię badań inter-, multi- i transdyscyplinarnych, przyjęte podejścia badawcze, posiłkując się wieloma źródłami naukowymi, popularnonaukowymi i przykładami faktów historycznych, a nie tylko analizą dokumentów, teza ta jest konsekwentnie i szczegółowo udowodniana. Szczególnie wymowne dla czytelnika okazuje się zestawienie znaczenia pojęcia „kapitalizmu inkluzywnego”, jakie nadano mu w latach 40-tych XX w., kiedy pojęcie to zostało opracowane, z rozumieniem tegoż, zaprezentowanym podczas Światowego Forum Ekonomicznego w ramach idei Wielkiego Resetu .

Autor na podstawie faktów widocznych, którymi są głównie dokumenty programowe, wskazujące na zjawiska i procesy globalizacyjne prowadzące do ustanawiania i sankcjonowania globalnych struktur władzy oraz globalnych mechanizmów administracji, wnioskuje o kolejnych faktach, które są niewidoczne lub o wiele mniej widoczne. Analizuje zatem fakty „z książek” (w ujęciu statycznym) i „w działaniu” (w ujęciu dynamicznym). Sięga głębiej, do powiązań z różnymi systemami filozoficznymi z jednej strony i do trendów rozwoju cywilizacyjnego z drugiej strony. Zgodnie z opinią Autora, Wielki Reset stanowi kontynuację tej samej od przeszło dwu stuleci oświeceniowej drogi ku przyszłości i jest środkiem do ustanowienia cywilizacji informacyjnej, w której człowiek nie jest już centralnym punktem. Autor wyjaśnia takie sformułowania, jak: architektura i infrastruktura nowego porządku świata, Wielki Reset na cywilizacyjną skalę, dziejowy proces globalizacji, władza i administracja globalna, determinacja technologiczno-informacyjna, składniki cywilizacji w procesie transformacji, globalna cywilizacja informacyjna. Proces badawczy prowadzony w ten sposób, a więc z zastosowaniem przyjętej metodologii badań naukowych nad Wielkim Resetem i zaproponowanych podejść badawczych, sprawia, że czytelnik wydaje się być przekonany o słuszności tezy postawionej na wstępie publikacji.

Główny cel prowadzonych badań stanowi teoretyczne doprecyzowanie i praktyczne skonfrontowanie trendów cywilizacyjnych i przedsięwzięć globalnych wpisujących się w Wielki Reset jako kontynuacji wielkiej transformacji ku globalnemu porządkowi świata. Takie ujęcie – patrzenia wstecz i patrzenia w przyszłość w odniesieniu do zjawiska Wielkiego Resetu - czyni publikację niezwykle ciekawą i wartościową z naukowego punktu widzenia, ale też przydatną społecznie.

Celem dodatkowym pracy jest wstępny opis transformacji poszczególnych składników cywilizacji pod wpływem czynników ideologicznych, technologicznych i ekonomicznych składających się na Wielki Reset. Analiza ta, prowadzona zgodnie z przyjętą metodologią badań nauko-

wych i podejściami badawczymi, dodatkowo wywołuje u czytelnika przekonanie o słuszności postawionej na wstępie tezy.

W pracy zastosowano innowacyjne na polskie warunki podejście inter-, multi- i transdyscyplinarne, umożliwiające spójną i całościową syntezę zjawisk i problemów globalnych nazwanych Wielkim Resetem. Celem Autora było bowiem zbadanie, czym jest owo złożone i rozległe zjawisko oraz zinterpretowanie konsekwencji, jakie się z nim wiążą. Przyjęte zatem metodologia badań i podejścia badawcze dla tak postawionych celów są jak najbardziej odpowiednie.

5. Uwagi dotyczące wykorzystanych źródeł

Autor wykorzystał szereg publikacji polsko- i angielskojęzycznych, zarówno o charakterze naukowym, jak i publicystycznym, omawiających zagadnienia z zakresu ekonomii, nauk o komunikacji społecznej i mediach, prawnych, socjologicznych, o bezpieczeństwie, filozofii, historii; przeanalizował także dokumenty programowe, strategie, raporty, manifesty czy akty prawne, z uwzględnieniem encyklik. Ilość wykorzystanych źródeł i ich różnorodność jest naprawdę imponująca.

Recenzentka zwróciła uwagę na dwa przypadki dotyczące użytych źródeł, które mogą budzić wątpliwości i przyczynić się do zniechęcenia czytelnika do treści prezentowanych w publikacji. Prawdopodobieństwo takiej sytuacji należy oczywiście jeśli nie wyeliminować, to ograniczyć w stopniu znacznym, stąd śmiałość Recenzentki w ich wyrażaniu.

Na s. 123 książki Autor cytuje publikację A. Kubali-Kulpińskiej pt. „Seksting, czyli wirtualny ekshibicjonizm, który może śledzić cały świat”, opublikowaną w „Głosie Pedagogicznym” nr 68 z 2015 r. Autorka wskazuje, że: „Liczne statystyki masowego spędzania czasu i codziennego poszukiwania wrażeń pokazują, że najpełniej zajmującym i najbardziej fascynującym wytworem techniki wydaje się być Internet, zaś najczęściej wyszukiwanym w nim hasłem jest „sex””. Niestety w recenzowanej publikacji brak odniesienia do obszaru geograficznego i roku (2015 r.? wcześniejszej?), dla jakiego hasło „sex” było najpopularniejsze w Internecie. Po drugie, cóż to znaczy „w Internecie”? Czy brano pod uwagę wyszukiwanie jedynie poprzez wyszukiwarkę Google, czy może (także) inną, np. Yahoo, Bing, Yandex, Baidu, CC Search, Ask, ...? Opierając się tylko na danych statystycznych udostępnianych przez Google dla roku 2015 i dla obszaru Polski stwierdzić należy, że hasło „sex” nie pojawiło się w ramach 10-ciu najczęściej wyszukiwanych haseł – chyba że przyjmiemy, że hasło „50 twarzy Greya”, znajdujące się na pierwszym miejscu w kategorii „najszybciej zyskujących na popularności” jest hasłem dotyczącym nie książki bądź filmu, a seksu właśnie. Z kolei w 2014 r. w Polsce na drugim miejscu najczęściej wyszukiwanych haseł w kategorii „co...?” znalazło się hasło „gender”, ale nie „sex”. Być może sposób prezentacji najczęściej wyszukiwanych haseł poprzez najpopularniejszą na świecie wyszukiwarkę Google nie jest wystarczająco transparentny; najczęściej wyszukiwane hasła podzielone są bowiem (oprócz podziału geograficznego, który można wybrać szukając statystyk wyszukiwania) na różne kategorie, np. „co...?”, „filmy”, „ludzie”, „muzyka”, „najszybciej zyskujące na popularności”. Zgodnie z informacją Google zamieszczoną w odnośniku „Dowiedz się, jak tworzone są listy”, znajdującym się pod informacjami statystycznymi dla danego roku, „listy tworzymy na podstawie wyszukiwanych haseł, które w tym roku zanotowały największy wzrost popularności w porównaniu do roku poprzedniego”.

Konkludując, informację zaczerpniętą z powoływanej w przypisie publikacji w odczuciu Recenzentki należałoby uściślić, dodając dane na temat wyszukiwarki internetowej, roku, obszaru geograficznego czy grupy społecznej, dla której hasło „sex” było najczęściej wyszukiwanym. Informacje te są bowiem dość łatwo weryfikowalne przez dociekliwego czytelnika, który po ich negatywnym sprawdzeniu może powziąć niesłuszny pogląd o próbach manipulacji czy podawaniu niezrzetelnych informacji.

Druga wątpliwość dotycząca cytowanych źródeł ma podobną naturę, co pierwsza - Autor recenzowanej publikacji zaufał zacytowanej treści. Na s. 145 książki znajduje się przypis nr 427, w którym powoływane są słowa Billa Gatesa. Wypowiedź ta została przez Autora zaczerpnięta z publikacji J. Białka pt. „Globalna mistyfikacja” (s. 79). Cytowany przypis nr 427 ma brzmienie: „Na przykład na konferencji z cyklu TED Talks Bill Gates powiedział: „Za pomocą szczepionek i planowania rodziny możemy zmniejszyć populację ludzką na świecie o 15%””. Nieśmiała sugestia Recenzentki jest taka, że w tym przypadku warto odwołać się do źródła, czyli nagrania wypowiedzi Billa Gatesa, które uważny czytelnik z samodzielnie i z łatwością odnajdzie w Internecie, po czym podda ją krytycznej analizie i interpretacji. Wypowiedź dotycząca zmniejszenia ludzkiej populacji była nieco dłuższa, ale należałoby zacytować ją w całości, aby odnaleźć jej kontekst. Dokładne słowa Billa Gatesa były następujące (od 4:32 min. nagrania, tłumaczenie Michał Lasota, korekta Piotr Gołofit): „Dziś na świecie żyje 6,8 mld ludzi. Z perspektywą wzrostu do 9 mld. Jeśli uda nam się osiągnąć duży sukces z nowymi szczepionkami, służbą zdrowia i działaniami w sferze urodzeń, będziemy w stanie obniżyć tę liczbę o 10 do 15%. Ale nawet wtedy populacja wzrośnie o około 1,3 mld”.

Nie negując faktu, że na nagraniu pojawia się kwestia szczepionek jako narzędzi zmniejszenia wzrostu populacji ludzkiej, wypowiedź ta może zostać uznana za pewien, niezbyt przemyślany skrót myślowy - albo też być interpretowana jako prawdziwy zamiar możliwych tego świata i wywoływać niepokój, niechęć czy wręcz strach przed szczepionkami. Jej interpretacja może dotyczyć wyłącznie zmniejszenia planowanego wzrostu populacji (z 6,8 mld do 9 mld, a więc o przewidywane 2,2 mld i przeprowadzania „operacji matematycznych” na tej właśnie liczbie), a nie całej liczby ludności. Pozostaje otwartym pytanie, czy w trakcie swojego wystąpienia Bill Gates wspominał o depopulacji (i w jaki sposób rozumiane powinno być pojęcie depopulacji), czy o ograniczaniu tempa wzrostu populacji. Zacytowanie w recenzowanej publikacji całej wypowiedzi Billa Gatesa lub podanie do niej odnośnika pozwoli czytelnikowi na wyciągnięcie własnych ocen i wniosków.

W ramach korekty redakcyjnej z pewnością usunięte zostaną niedziałające odnośniki (linki). Przykład takiego znajduje się na s. 165 w przypisie nr 499. Omawiany w nim dokument - Statement on the processing of personal data in the context of the COVID-19 outbreak, jest oczywiście łatwy do odnalezienia, także w wersji polskojęzycznej.

6. Uwagi formalne dotyczące języka, interpunkcji i innych formalnych kwestii

Publikacja co do zasady została napisana niezwykle starannie, przy wykorzystaniu bogactwa języka polskiego i ogromnej wiedzy Autora. Jednakże przy tak dużym przedsięwzięciu, jakim jest recenzowana publikacja, trudno nie ustrzec się przed drobnymi pisarskimi omyłkami. W książce znajdują się nieliczne literówki, powtórzenia wyrazów; niekiedy występuje brak spójnika. Te drobne mankamenty absolutnie nie wpływają na merytoryczną wartość książki czy łatwość jej przyswajania i z pewnością zostaną usunięte w procesie przygotowywania jej do druku.

7. Końcowa konkluzja

W publikacji Autor stawia tezę, że Wielki Reset nie jest przedsięwzięciem oddolnie wykreowanym i realizowanym, ale starannie, przez lata przygotowywanym przez wyselekcjonowane, „światowe” gremia, próbujące zdobyć globalną władzę nad światem, a celem Wielkiego Resetu nie jest polepszenie bytu ludzkości i dbałość o planetę, lecz wszechogarniający nadzór nad człowiekiem, sterowanie nim i uzależnienie go od obcego kapitału. Teza ta, przedstawiona tu przez Recenzentkę jedynie w części i w uproszczeniu, jest konsekwentnie udowodniana na kartach książki. Do jej udowodnienia Autor wykorzystał przyjęte metodologię badań naukowych i podejścia badawcze, wzmocnione ogromną ilością publikacji polsko- i angielskojęzycznych, zarówno o charakterze nau-

kowym, jak i publicystycznym lub popularnonaukowym, omawiających zagadnienia z zakresu ekonomii, nauk o komunikacji społecznej i mediach, prawnych, socjologicznych, o bezpieczeństwie, filozofii, historii; przeanalizował także dokumenty programowe, strategie, raporty, manifesty czy akty prawne, z uwzględnieniem encyklik. Zgodnie z zamierzeniem Autor nie ograniczył zakresu swoich badań do jednej tylko dziedziny nauki (nie wspominając o dyscyplinach w poszczególnych dziedzinach nauki), lecz zastosował podejście transdyscyplinarne.

Przyjęte metodologia badań naukowych i podejścia badawcze pozwoliły spojrzeć na Wielki Reset z różnych punktów widzenia – np. historycznego, filozoficznego, ekonomicznego, socjologicznego, prawnego i przedstawić jego skutki dla różnych sfer aktywności ludzkiej – np. relacji międzyludzkich, ekonomii czy zwrócić uwagę na wszechobecne uwikłanie człowieka w technologię, ze wszystkimi tego konsekwencjami, w tym moralnymi. Ze względu na bezprecedensową skalę gwałtownych przemian zachodzących na świecie w ciągu ostatnich lat i ich wyjątkowy charakter wymagają one odmiennych i odrębnych zabiegów poznawczych, wykraczających poza i ponad dotychczasowe ujęcia szczegółowe oraz wyjaśnienia systemowe. Wielki Reset nie mieści się w utrwalonych kategoriach socjologicznych, politologicznych, prawoznawczych czy kulturoznawczych, ale wymaga niekiedy skrajnie odmiennego spojrzenia. Autor przeszedł konteksty występowania pojęcia Wielkiego Resetu, z których wyeksponował trzy: technologiczny – dotyczący czwartej rewolucji przemysłowej, ideologiczny – odnoszący się do idei zrównoważonego rozwoju, oraz ekonomiczny – wskazujący na dążenie do wprowadzenia kapitalizmu inkluzywnego. Za każdym z nich kryją się konkretne innowacje i ogólne deklaracje, a niekiedy także już regulacje formalne, wymagające gruntownej weryfikacji nie tylko pod kątem ich zawartości werbalnej i literalnej, ale również społecznej i politycznej wartości. Spojrzenie takie zostało zaprezentowane właśnie w recenzowanej publikacji.

Publikacja została niezwykle starannie opracowana, zarówno pod względem metodologicznym, jak i merytorycznym. Ogromna praca badawcza i wysiłek poznawczy Autora są tu widoczne na pierwszy rzut oka. Książka stanowi ważny wkład w dyskusję nad kierunkami gwałtownych zmian świata w obliczu kryzysów, zwłaszcza tych, które mają miejsce w kilku ostatnich latach.

Użyteczność tej publikacji jest bezsprzeczna. Jak wskazuje Autor, z którym należy się zgodzić, bezpośrednimi jej adresatami mogą być: urzędnicy administracji publicznej urzędów centralnych - zwłaszcza odpowiedzialni za przygotowywanie projektów aktów prawnych, politycy - szczególnie jako uczestnicy procesów legislacyjnych, wykładowcy akademicki - w tym na kierunkach takich, jak: prawo, administracja, ekonomia, politologia i bezpieczeństwo, zajmujący się badaniem, przedstawianiem i wyjaśnianiem dokonujących się samoczynnie czy celowo wprowadzanych zmian globalnych, regionalnych i lokalnych, analitycy - zaangażowani w instytucjach zajmujących się diagnozowaniem sytuacji i prognozowaniem przeobrażeń, zwłaszcza w sferze geopolityki i gospodarki, w celu całościowego ujmowania zjawisk i długofalowego planowania procesów, nauczyciele szkół wszystkich szczebli - w tym zwłaszcza wiedzy o społeczeństwie i podstaw prawa, studenci - prawa, administracji, politologii, bezpieczeństwa, ekonomii oraz zarządzania, dostrzegający dysonans między zgrabnie ujmowaną teorią światowego ładu i państwowego ustroju a dotkliwie odczuwaną praktyką niepewności stosunków i niespójności regulacji.

Książka niewątpliwie powinna ukazać się drukiem i być rozpowszechniona.